

Oppilaanohjauksen käsikirja

Sonkajärven yhtenäiskoulu

Sisällys

Oppilaanohjaus.....	2
Oppiaineen tehtävä	2
Tehostettu oppilaanohjaus.....	3
Vastuu oppilaanohjauksesta	4
7lk. käytänteet ja teemat oppilaanohjaukseen:.....	5
8lk. käytänteet ja teemat oppilaanohjaukseen	6
9lk. käytänteet ja teemat oppilaanohjaukseen	7
Liitteet.....	8
Oppilaanohjauksen käsikirjan päivitykset ja tekijä.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.

Oppilaanohjaus

Oppiaineen tehtävä

Opetussuunnitelma 2014

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että oppilaat pystyvät kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiään ja tekemään valintansa ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja

taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Vuosiluokilla 7–9 oppilaanohjauksen tehtävänä on tukea oppilaiden siirtymistä vuosiluokkien 7–9 oppimisympäristöön ja työskentelytapoihin. Vuosiluokkien 7–9 aikana jokaista oppilasta ohjataan edelleen kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja opiskeluvalmiuksiaan. Oppilaita autetaan hahmottamaan valintojen vaikutusta opintoihin ja tulevaisuuteen. Oppilaanohjauksen tehtävänä yhdessä muiden oppiaineiden kanssa on selkeyttää opiskeltavien oppiaineiden merkitystä jatko-opintojen ja työelämätaitojen kannalta sekä laajentaa oppilaiden käsityksiä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeista. Päävastuu oppilaanohjauksen toteuttamisesta on opinto-ohjaajalla.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa, opintojen nivelvaiheissa sekä työuran siirtymissä. Oppilaat oppivat käyttämään ja hyödyntämään erilaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita. Ohjauksella vahvistetaan oppilaiden toimijuutta ja oma-aloitteisuutta koulutus- ja uravalintojaan koskevassa päätöksenteossa. Oppilaanohjaus tarjoaa oppilaille tietoa ja tutustumismahdollisuuksia peruskoulun jälkeisiin koulutus- ja opiskeluvaihtoehtoihin yhteistyössä vastaanottavan oppilaitoksen sekä huoltajien kanssa. Ohjauksen tehtävänä on edistää opintojen loppuun saattamista sekä yhteishaun yhteydessä tehtävän jatkosuunnittelun avulla tukea siirtymistä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

[Tehostettu oppilaanohjaus](#)

Oppivelvollisuuden laajennuksen myötä oppilaan tulee hakea perusopetuksen jälkeen joko toiselle asteelle suorittamaan tutkintoa, toiselle asteelle valmentavaan koulutukseen tai muuhun oppivelvollisuuslaissa määriteltyyn koulutukseen. Jos oppilas tarvitsee tukea hakeutuessaan perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin, hänellä on oikeus saada oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8. ja 9. Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen painopisteenä on kehittää oppilaan jatko-opintovalmiuksia sekä ohjata oppilas hänelle sopiviin jatko-opintoihin.

Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeen arvioi ensisijaisesti oppilaanohjaaja.

Vastuu oppilaanohjauksesta

Päävastuu oppilaanohjauksessa on oppilaanohjaajalla.

Ohjauksesta huolehtivat myös rehtori, opettajat sekä muu henkilöstö, jotka toimivat yhteistyössä oppilaan kanssa peruskoulu aikana ja eri nivelvaiheissa.

Jokaisen vuosiluokan kohdalle on täsmennetty eri teemat, joita oppilaanohjauksessa olisi hyvä käydä läpi ja nimetty vastuuhenkilö. Vuosikelloon on pyritty täsmentämään ajankohdat, jolloin tietty asia olisi hyvä toteuttaa.

7.lk käytänteet ja teemat oppilaanohjaukseen:

Luokanvalvoja ja oppilaanohjaaja pitävät oppilaanohjauksen tunnit. Luokanvalvoja pitää tunnit 1.jaksossa, oppilaanohjaaja 3.jaksossa. Tunteja on täten 1h kahdessa jaksossa. Valmentaja-kirja on apuna oppilaanohjauksen tunneilla ja 7 luokalla on tarkoitus käydä läpi luvut 1 Opiskelu yläkoulussa, 2 Opiskelutaidot ja 3 Itsensä tunteminen.

Oppilaanohjaajan vastuulla on valinnaisaineiden esittely ja valintaan liittyvät käytännön järjestelyt sekä TET-päivän toteuttaminen.

Teemoja oppilaanohjaukseen

- Opiskelu yläkoulussa (lukujärjestys, järjestyssäännöt ja muut käytänteet)
- Omaan ryhmään tutustuminen
- Opiskelutaidot (opiskelutekniikoiden läpikäynti, motivaatio)
- Itsensä tunteminen
- Valinnaisaineet
- Tutustuminen lähipiiriin ammatteihin (TET-päivä)

VUOSIKELLO	AIHE	VASTUUHENKIÖ
Koko lukuvuosi	Opiskelu yläkoulussa	Luokanvalvoja
Koko lukuvuosi	Omaan ryhmään tutustuminen	Luokanvalvoja
Koko lukuvuosi	Opiskelutaidot	Luokanvalvoja
Koko lukuvuosi	Itsensä tunteminen	Luokanvalvoja
Helmi-/maaliskuu	Valinnaisaineet ja niiden valinta	Oppilaanohjaaja
Tammi-/helmikuu	TET-päivät 2kpl	Oppilaanohjaaja
Toukokuu	TET-päivä kunnan työpaikkoihin	Oppilanaohjaaja

8.lk käytänteet ja teemat oppilaanohjaukseen

Oppilaanohjaaja pitää oppilaanohjauksen tunnit. Tunteja on 1 h kahdessa jaksossa. Valmentaja-kirja on apuna oppilaanohjauksen tunteilla ja 8. luokalla on tarkoitus käydä läpi luvut 4 Suomen koulutusjärjestelmä, 5 Ensiaskleet työelämään, 6 Koulutuksesta ammattiin ja 8 Työelämä ja yrittäjyys.

Oppilaanohjaajan vastuulla on valinnaisaineiden esittely ja valintaan liittyvät käytännön järjestelyt sekä TET-jakson toteuttaminen.

8lk. oppilaalla on oikeus tehostettuun oppilaanohjaukseen. Arvioinnin tuen tarpeesta tekee ensisijaisesti oppilaanohjaaja.

Teemoja oppilaanohjaukseen:

- Ammatteihin ja yrittäjyyteen tutustuminen
- Oman urasuunnitelman pohtiminen
- TET-jakso
- Valinnaisaineet päättöluokalle
- Suomen koulutusjärjestelmään tutustuminen
- Yksilö-/pariohjausta toisen asteen koulutussuunnitelmiin tai vastaaviin opintoihin

VUOSIKELLO	AIHE	VASTUUHENKILÖ
Koko lukuvuosi	Ammatteihin ja yrittäjyyteen tutustuminen	Oppilaanohjaaja
Helmi-/maaliskuu	Valinnaisaineet ja niiden valinta	Oppilaanohjaaja
Maaliskuu	Tehostetun oppilaanohjauksen tarvekyselyt	Oppilaanohjaaja
Huhti-/toukokuu	TET-jakso (yksi viikko)	Oppilaanohjaaja
Huhti-/toukokuu	Yksilö-/pariohjaus	Oppilaanohjaaja

9.lk käytänteet ja teemat oppilaanohjaukseen

Oppilaanohjaaja pitää oppilaanohjauksen tunnit. Tunteja on 1h jokaisessa jaksossa. Valmentaja-kirja on apuna oppilaanohjauksen tunteilla ja 9. luokalla on tarkoitus käydä läpi luvut 4 Suomen koulutusjärjestelmä ja 7 Peruskoulun jälkeen.

9. luokalla toteutetaan kaksi viikon mittaista TET-jaksoa.

9. lk:n oppilaalla on oikeus tehostettuun oppilaanohjaukseen. Arvioinnin tuen tarpeesta tekee ensisijaisesti oppilaanohjaaja.

Teemoja oppilaanohjaukseen:

- Työelämään tutustuminen eli TET-jaksot
- Suomen koulutusjärjestelmään tutustuminen, erityisesti toisen asteen oppilaitokset
- Uravaihtoehtojen pohtiminen
- Jatko-opintoihin hakeutuminen
- Yksilöohjausta

VUOSIKELLO	AIHE	VASTUUHENKILÖ
Koko lukuvuosi	Yksilöohjausta	Oppilaanohjaaja
Syyslukukausi ja tarvittaessa kevät lukukaudella	Tutustuminen toiseen asteen oppilaitoksiin, vierailut ja vierailijat. Sonkajärven ja Vieremän yhteinen yhteishakutapahtuma lokakuussa.	Oppilaanohjaaja
Tammi-/helmikuu	Yhteishaun harjoitteleminen ja huoltajan kuuleminen yhteishausta	Oppilaanohjaaja
Helmi-/maaliskuu	Yhteishaku	Oppilaanohjaaja
Syyslukukausi (syyskuussa)	TET-jakso (viikko)	Oppilaanohjaaja
Kevätlukukausi (maaliskuu)	TET-jakso (viikko)	Oppilaanohjaaja
Huhti-/toukokuu	Tiedonsiirtolomakkeen täyttö	Oppilaanohjaaja ja erityisopettaja

Liitteet

Hyvän ohjauksen kriteerit, OPH, 2023

(Liitetty 23.5.2023)

<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/hyvan-ohjauksen-kriteerit-0>